

159. sz. Egyezmény

a szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (megváltozott munkaképességű személyek)

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1983. június 1-én hatvankilencedik ülészakára ült össze, és

Hivatkozva a szakmai rehabilitációról (rokkantak) szóló 1955. évi Ajánlásban, és az emberi erőforrások fejlesztéséről szóló 1975. évi Ajánlásban foglalt nemzetközi előírásokra, és

Hivatkozva arra, hogy a szakmai rehabilitációról (rokkantak) szóló 1955. évi Ajánlás elfogadása óta jelentős fejlemények mentek végbe a rehabilitációs szükségletek értelmezésében, a rehabilitációs szolgálatok működési körében és szervezetében, valamint sok tagállamnak az említett Ajánlás által érintett kérdésekre vonatkozó jogában és gyakorlatában, és

Figyelembe véve, hogy 1981-et az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése a rokkantak nemzetközi évévé nyilvánította „A teljes részvétel és az egyenlőség” jegyében, és hogy átfogó nemzetközi intézkedésprogram szolgálja azt, hogy nemzetközi és nemzeti szinteken hatékony intézkedések szülessenek a megváltozott munkaképességűek társadalmi életben és a fejlődésben való "teljes részvételének" megvalósítása, valamint az "egyenlőség" elérése céljából, és

Figyelembe véve, hogy ezek a fejlemények szükségessé tették olyan új nemzetközi előírások elfogadását e tárgyban, amelyek figyelembe veszik különösen azt az igényt, hogy a megváltozott munkaképességűek valamennyi kategóriája számára mind a városokban, mind falusi területeken egyenlő lehetőséget és elbánást biztosítsanak a foglalkoztatásban és a közösségbe való beilleszkedésben, és

Miután úgy határozott, hogy elfogadja a szakmai rehabilitációra vonatkozó különböző javaslatokat, - amely kérdés az ülés napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre,

a mai napon, 1983. június 20-án elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „A szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (megváltozott munkaképességűek) szóló 1983. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. FOGALOMMEGHATÁROZÁS ÉS HATÁLY

1. cikk

1. A jelen Egyezmény alkalmazásában a "rokkant személy" kifejezés olyan egyént jelent, akinek alkalmas munka vállalására, megtartására és az abban való előrehaladásra vonatkozó kilátásai valamely megfelelően megállapított testi vagy szellemi károsodás miatt lényegesen csökkentek.

2. Az Egyezmény alkalmazása során minden tagállam vegye figyelembe, hogy a szakmai rehabilitáció célja az, hogy a megváltozott munkaképességűeket képessé tegye megfelelő munka vállalására, megtartására és az abban való előrehaladásra, ezáltal elősegítve e személyeknek a társadalomba való beilleszkedését, illetve visszailleszkedését.

3. Az Egyezmény előírásait a tagállamok olyan intézkedések révén alkalmazzák, amelyeket a nemzeti feltételek lehetővé tesznek, és amelyek a nemzeti gyakorlattal összhangban vannak.

4. Az Egyezmény előírásait a rokkantak valamennyi kategóriájára alkalmazni kell.

II. RÉSZ. A SZAKMAI REHABILITÁCIÓ ELVEI ÉS A MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰEKRE VONATKOZÓ FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

2. cikk

Valamennyi tagállam nemzeti feltételeivel, gyakorlatával és lehetőségeivel összhangban a szakmai rehabilitációra és a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására nemzeti politikát alakít ki, alkalmaz, és azt időnként felülvizsgálja.

3. cikk

A jelzett politika segítséget nyújt annak biztosításához, hogy megfelelő szakmai rehabilitációs intézkedések terjedjenek ki a megváltozott munkaképességűek valamennyi kategóriájára és segítsék elő a megváltozott munkaképességűek elhelyezkedési lehetőségeit a nyílt munkaerőpiacon.

4. cikk

A jelzett politikának a rokkant és a többi munkavállaló közötti egyenlő lehetőségek elvére kell épülnie. Tiszteletben kell tartani a rokkant férfi és női munkavállalók lehetőségeinek egyenlőségére és az egyenlő elbánásra vonatkozó követelményt. A rokkant és a többi munkavállaló közötti ténylegesen egyenlő lehetőségek és egyenlő elbánás biztosítására irányuló külön pozitív intézkedéseket nem lehet a többi munkavállalóval szembeni diszkriminációként értelmezni.

5. cikk

A munkáltatók és munkavállalók képviseleti szerveivel tanácskozni kell a jelzett politika alkalmazásáról, ideértve azokat az intézkedéseket is, amelyek a szakmai rehabilitációval foglalkozó hivatalos és magánszervezetek közötti együttműködést és egyeztetést hivatottak előmozdítani. A megváltozott munkaképességűeket és érdekeiket képviselő szervezetekkel szintén tanácskozni kell.

III. RÉSZ. A MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰEK SZAKMAI REHABILITÁCIÓJÁRA ÉS FOGLALKOZTATÁSÁRA LÉTREJÖTT SZOLGÁLATOK FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZETT NEMZETI SZINTŰ TEVÉKENYSÉG

6. cikk

Valamennyi tagállam törvények vagy előírások útján, avagy a nemzeti feltételekkel és gyakorlattal összhangban álló más módon megteszi azokat a lépéseket, amelyek a jelen Egyezmény 2., 3., 4. és 5. cikkeinek érvényesüléséhez szükségesek.

7. cikk

Az illetékes hatóságok, hogy képessé tegyék a megváltozott munkaképességűeket a munka megszerzésére, megtartására, és az abban való előrehaladásra, tegyenek intézkedéseket a pályaválasztási tanácsadó, képzési, elhelyező, foglalkoztató és egyéb kapcsolódó szolgálatok biztosítása és munkájuk értékelése útján; a munkavállalók számára létező általános szolgálatokat - ahol lehetséges és megfelelő - a megfelelő változások elvégzése után fel kell használni.

8. cikk

Intézkedéseket kell tenni a falusi és a távoli településeken élő megváltozott munkaképességűek részére szolgáló szakmai rehabilitációs és foglalkoztatási szolgálatok létesítése és fejlesztése érdekében.

9. cikk

Valamennyi tagállam törekedjen arra, hogy biztosítsa a megváltozott munkaképességűek pályaválasztási tanácsadásáért, szakképzéséért, elhelyezéséért és foglalkoztatásáért felelős rehabilitációs tanácsadók és megfelelő képzettségű egyéb személyzet kiképzését és igénybe vehetőségét.

IV. RÉSZ. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

10. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

11. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. Az Egyezmény azon időponttól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tagállam részéről történt ratifikációt a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden további tagállamra nézve tizenkét hónappal azután lép hatályba, hogy a tagállam ratifikációját nyilvántartásba vették.

12. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tíz éves időszak lejártá után egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tíz éves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

13. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikálás illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatályba lépésének időpontjára is.

14. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke értelmében, valamennyi részletükben nyilvántartásba vétel céljából megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkárának.

15. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időpontokban jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

16. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, akkor az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 12. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;
- (b) az új módosító Egyezmény hatályba lépésekor lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

17. cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.